

Natuur als een winstfactor

Forum: groene groei in golf

De belangstelling voor golf en het aantal golfbanen nemen nog altijd toe. Ook groeit het besef dat golfterreinen een belangrijke rol kunnen spelen in het behoud van de open ruimte en natuurontwikkeling. Deze bewustwording leidde in Europa alsmede in Nederland tot ontwikkelingsinitiatieven voor ecologisch beheer van golfterreinen. 'Committed to Green' is daarvan een sprekend voorbeeld. Maar wat is tot nu toe het geboekte resultaat van de jarenlange discussie over ecologisch golfbaanbeheer en alle initiatieven die daaruit zijn voortgevloeid? Greenkeeper peilt de stand van zaken tijdens een forum op Nederlands eerste Committed to Green-golfbaan 'De Batouwe'.

Auteur: Floris Winters

Introductie forumdeelnemers:

- Frans Kind, hoofdgreenkeeper golfbaan Batouwe. De Batouwe was de eerste golfbaan die het certificaat Committed to Green kreeg.
- Frank Pont, golfbaanarchitect. Om natuurontwikkeling en golf optimaal te combineren werkt Frank intensief samen met Ronald Buiting van Buiting Bosontwikkeling.
- Guido Hamelink, Nladvisers. Adviesbureau voor natuurbeheer en landschapsoptimalisering.
- Frans van der Ploeg, consul Committed to Green regio West en voorzitter van de NGF cie Greenkeeping.
- Jos Gieskens, bestuurslid NGF met de portefeuille banen. Hieronder vallen de COGO (cie ontwikkeling golf, tevens voorzitter), en de cie greenkeeping.
- Lodewijk Klootwijk, directeur van de Nederlandse Vereniging van Golfaccommodaties.
- Jan Lassche, manager Openbare Golfbaan Hitland.

Stelling 1: Negatieve beeldvorming bij overheid omtrent golfbanen vormt een groot obstakel.

Golf is een balsport, vergelijkbaar met tennis, hockey of voetbal. Groot verschil tussen golf en deze andere sporten is de omvang van het speelveld. Golfbanen omvatten vaak 50 tot 55 hectare, zo'n 100 voetbalvelden. Golf is wat dat betreft een grootgrondgebruiker en dat in een maatschappelijk klimaat waar ruimtegebrek een veelgehoorde klacht is. Ruimte is een sleutelwoord bij het begrip golfbanen en het dient op de eerste plaats de natuur. Het is dan ook niet verwonderlijk dat natuur en landschap een grotere rol zijn gaan spelen in de golfwereld.

Pont: "Golf is een sport die in het verleden ooit het label 'intensief' opgespeld heeft gekregen. Dit betekent dat het een vorm van recreatie betreft, waarvoor veel voorzieningen nodig zijn en waar doorgaans veel mensen tegelijk aanwezig zijn. Zo beschouwen we sporten als tennis en voetbal ook vaak als intensief. Vormen van extensieve recreatie zijn bijvoorbeeld wandelen en fietsen. Zo krijgt een fietsparcours door een bosrijk gebied doorgaans wel het label extensief. Daarom vind ik dat we golf ook moeten zien als een extensieve vorm van recreatie."

Gieskens: "Golf staat niet per definitie in het vak 'intensief', maar sommige overheidsinstanties zien dat wel zo. De provincie bepaalt zelf of ze golf ziet als een vorm van intensieve of extensieve sport. Zij hanteren ook nog eens vele definities ten aanzien van deze begrippen."

Pont: "Dan moet je per provincie lobbyen voor een extensieve bestempeling van golf. Het is ogenschijnlijk máár een label, maar de implicaties van het label 'intensief' ervaar ik dagelijks in mijn werk als architect. Zo moest ik in een baanontwerp rekening houden met de stankcirkel van een boer die in het gebied gesitueerd lag. De holes moesten we in een ruime cirkel om de bedrijf heen plaatsen; een direct gevolg van het label 'intensief'. En dit terwijl vissers op een nabij gelegen vijver er wel gewoon door kunnen vissen."

Stelling 2: Het geboekte resultaat over tien jaar Committed to Green laat te wensen over.

Een citaat uit de Nieuwsbrief Committed to Green voorjaar 2008, toont enkele positieve ontwikkelingen die de golfbranche er de afgelopen tijd geboekt heeft. De NGF maakte Committed to Green vorig jaar tot beleidspeerpunt. Hiermee gaven zij een zeer ambitieuze doelstel-

Frans Kind: "Mensen beoordelen greenkeepers op groen. Als we beregenen, krijgen we groen."

Frank Pont: "De essentie is dat je op vijftig hectare geen fietspad kunt aanleggen, maar op zeventig of tachtig hectare gaat dat al een stuk beter."

Guido Hamelink: "Committed to Green gaat niet alleen om de plantjes. Het gaat ook om besparingen in beheer en CTG is een perfect PR-instrument. Ook dat moet je in je boodschap naar de golfbanen aangeven."

ling vorm, namelijk de Nederlandse golfbanen het Committed to Green-certificaat te laten behalen. Van de circa 180 golfbanen in Nederland zijn nu 11 banen gecertificeerd, hebben 15 banen een certificaat van deelname ontvangen en zijn ongeveer 35 banen geïnteresseerd om mee te doen. Totaal is dus ongeveer 30 procent van alle banen in Nederland bezig met het groene initiatief.

Kind: "De Batouwe is sinds 2004 Committed to Green. Inmiddels staat de teller op twaalf golfbanen, dit inclusief de Nieuwegeinse. Dit is een prima begin, maar er dient nog veel te gebeuren."

Ploeg: "Ik ben het met Frans Kind eens. Er moet nog veel te gebeuren. We moeten Committed to Green gaan zien als een ISO-certificering. Deze certificering moeten we effectief uitvoeren en jaarlijks in stand houden. Nu is er na drie jaar een herbeoordeling op gebied van milieu en middelen, terwijl je de ontwikkelingen op een Committed to Green-baan op de voet moet blijven volgen."

Gieskens: "Committed to Green blijft tot nu toe teveel steken in hobbyisme. We moeten nu echt beginnen met de hand in eigen boezem te steken. Let wel: de golfsport is gegroeid van dertigduizend naar driehonderdduizend spelers.

Ik vind het een vanzelfsprekendheid dat je golfbaanbeheer duurzaam inricht door ten eerste sustainability (duurzaamheid, red.) op basis van Europese milieuwetgeving en ten tweede door het opwaarderen van Committed to Green-certificaat. We moeten een bredere basis voor het Committed to Green-initiatief leggen."

Pont: "Daarin speelt de overheid een cruciale rol."

Ploeg: "Ja. Zij zou Committed to Green als voorwaarde in een aanlegvergunning kunnen opnemen. Om dit te bewerkstelligen zouden we de Provinciale Natuur en Milieufederaties kunnen adviseren om Committed to Green in hun toetsing op te nemen."

Gieskens: "Als NGF trachten we de golfwereld warm te malen voor het Committed to Green-concept. Op grote schaal werkt dit niet en ik constateer dat we er nog niet in geslaagd zijn ons enthousiasme voor Committed to Green over te brengen. Het is nu nog vooral een individuele keuze, die het bestuur van een golfbaan niet altijd draagt."

Pont: "Wat je inderdaad ziet, is dat er meestal een kartrekker is, die de kant van Committed to Green op wil gaan."

Ploeg: "De hoofdgreenkeeper speelt daarbij een belangrijke rol. Hij hoeft het streven naar een Committed to Green-certificaat niet te initiëren,

maar moet het zeker wel dragen. Er zijn tal van oorzaken waardoor mensen die enthousiast over het Committed to Green zijn. Zij haken af, omdat ze niet meer kunnen doen wat ze willen doen."

Gieskens: "Wat jullie nu aanhalen, duid ikzelf aan met 'hobbyisme'. Je ziet vaak dat één á twee personen het Committed to Green-certificaat wel willen nastreven, maar dat het bestuur en de club dit niet ondersteunen. De club is de partij die het certificaat moet initiëren, het mag niet zo zijn dat een enkele persoon dat hele proces draagt. Een kartrekker is er altijd, dat is onvermijdelijk. Die heb je ook wel nodig, maar die kartrekker heeft wel steun nodig van een 'zekere' achterban."

Klootwijk: "Blijft de vraag: waarom is de NGF er nog niet in is geslaagd om de golfwereld zover te krijgen om Committed to Green te gaan?"

Gieskens: "Dat is deels te verklaren doordat ondernemers nu eenmaal zelfstandig en autonoom opereren. En deels omdat we het misschien niet goed hebben uitgelegd."

Hamelink: "De boodschap is inderdaad niet goed uitgelegd. Het gaat niet alleen om de plantjes. Het gaat ook om besparingen in beheer. Committed to Green is daarnaast een perfect PR-instrument. Ook dat moet je in je boodschap naar de golfbanen aangeven."

Klootwijk: "Het is een professionaliseringslag die

Frans van der Ploeg: "We moeten Committed to Green gaan zien als een ISO-certificering. Deze certificering moeten we effectief uitvoeren en jaarlijks in stand houden."

Jos Gieskens: "Committed to Green blijft tot nu toe teveel steken in hobbyisme. We moeten nu echt beginnen met de hand in eigen boezem te steken."

Lodewijk Klootwijk: "Ook als NVG moeten wij de hand in eigen boezem steken. Wij zijn nog veel te weinig bezig met de problematiek."

je moet maken. Veel mensen realiseren zich niet dat het gaat om hele essentiële zaken. We moeten als golfbranche laten zien dat we daarmee bezig zijn."

Klootwijk: "Ook als NVG moeten wij de hand in eigen boezem steken. Wij zijn nog veel te weinig bezig met de problematiek."

Gieskens: "Het Committed to Green is een speerpunt in het NGF-beleid. Toch zijn wij in beginsel een groep voor golfsport. We stuiten met Committed to Green dan ook op veel weerstand. We zitten op gespannen voet tussen golf en natuur."

Klootwijk: "Ik vind dat wij daar als NVG ook nog te weinig aan doen."

Stelling 3: Een golfbaan is cultuur en geen natuur

De conclusie van het rapport 'Een golfbaan Natuurlijk!' dat verschillende milieufederaties, onderzoeksbureau Alterra WUR en Nationaal Groenfonds hebben uitgevoerd, geeft antwoord op de vraag waar we een golfbaan met natuurontwikkeling en recreatief medegebruik ruimtelijk kunnen inpassen, zodat en op welke manier deze een meerwaarde heeft voor het omliggende gebied.

Pont: "Iedere golfbaan bestaat uit twee delen.

De eigenlijke golfholes en de randen. Een green is geen natuur, maar cultuur. Daar hoeven we niet over te discussieren. Het gaat om de randen, de semi-rough, rough en de bosvakken."

Gieskens: "De feitelijke speelgedeelten maken maar een heel klein gedeelte uit van de totale baan. Toch staat spuiten op gespannen voet met natuur en milieu."

Pont: "Veel mensen die golfen, zijn nou juist de mensen die graag in de natuur zijn of wandelen. Realiseren wij ons wel dat de vereniging met de meeste golfers onder hun leden hoogstwaarschijnlijk Vereniging Natuurmonumenten is?"

Stelling 4: Een golfbaan is niet geschikt voor recreatief medegebruik.

Een hek rondom een golfbaan is passé. Tenminste voor nieuwe initiatieven. Meer en meer stellen overheden en stake-holders eisen aan recreatief medegebruik. Een golfbaan waar ook plaats in voor een wandel- of fietsroute.

Pont: "Grotere banen leiden tot een win-win situatie. Daar wordt de natuur mooier van, daar wordt de golfbaan mooier van. Het probleem is echter 'hoe groter de ruimte die je wilt gebruiken, des te meer weerstand er komt'."

Gieskens: "Degene die als eerste klaagt over een accommodatie met een meervoudig gebruik is de

golfer zelf. De golfer komt direct met de opmerking 'sta ik hier geconcentreerd te golfen, komt er die fietser over de golfbaan heen gebanerd.'

Pont: "De essentie is dat je op vijftig hectare geen fietspad kunt aanleggen, maar op zeventig of tachtig hectare gaat dat al een stuk beter. Bovendien zal er bij nieuwe banen helemaal geen kritiek van de golfers zelf zijn, omdat ze niet anders weten."

Lassche: "Ik heb de job dat ik zowel een natuurterrein als een golfbaan mag managen. Het golfterrein is vele malen kleiner, er komen vele malen meer mensen en het rendement is vele malen hoger dan van het natuurterrein, waar je ook kunt wandelen en noem het maar op."

Stelling 5: Committed to Green is een investering die economisch niets oplevert.

Committed to Green zal zich steeds meer ontwikkelen tot een duurzaamheidslabel. Behoud van en respect voor de natuur zijn daarbij belangrijk, maar zeker niet de enige zaligmakende aspecten. Het gaat ook om de juiste balans tussen people, planet en profit (maatschappij, natuur en rendement).

Ploeg: "Het is moeilijk om Committed to Green ook economisch te maken. Dat kun je simpelweg

Jan Lassche: "Ik heb een golfbaan en die moet ik goed beheren. Als we onkruid moeten bestrijden, dan doen we dat. Maar dat wil niet zeggen dat we niet aan natuurontwikkeling doen."

niet bewijzen."

Hamelink: "Vanuit een beheersplan kun je prima bepalen waar je winst kunt behalen."

Lassche: "Ik heb een golfbaan en die moet ik ook zo beheren. Als we moeten bestrijden, dan doen we dat. Dit wil niet zeggen dat we niet aan natuurontwikkeling doen."

Pont: "Het is logisch dat er banen zijn die zich niet bezig houden met natuur (wedstrijdbanen) en het is evenzo logisch dat er banen zijn die zich wel bezig houden met natuur."

Lassche: "In de Randstad beheer ik 270 hectare recreatie- en natuurgebied. Daarvan bestaat zestig hectare uit golfgebied. Dit levert meer op dan de overige 210 hectare."

Pont: "Dan hebben we het over een bestaand recreatiegebied. De lat voor het realiseren van nieuwe initiatieven komt hoger te liggen en er dient meer rekening te worden gehouden met het verkrijgen van een maatschappelijk draagvlak.

We zijn eigenlijk aan het afkopen."

Klootwijk: "De lat komt hoger te liggen, maar de groei moeten we wel in de juiste context plaatsen. Er zijn zo'n 120 banen bij de NVG aangesloten. We zijn wel bezorgd, maar groeit de golfsport daadwerkelijk zo hard als wordt gezegd? De groei uit zich vooral in de toename van het aantal vrije golfers. Personen die wel hun GVB halen, maar niet lid worden. En die golfen ook niet zoveel."

Hamelink: "Het aantal golfers bepaalt deels de groei in golf. Beter ruimtegebruik en efficiëntere ruimte-indeling zijn noodzakelijk. We moeten ernaar streven dat alle natuurliden golfers willen zijn. En vergeet niet, als je van 'agrarisch' naar golfbaan gaat, dan neemt de natuurwaarde toe."

Pont: "Dat is niet het criterium. Het criterium is 'waar golfbanen aan moeten voldoen'. Waar moet een golfbaan aan voldoen om Committed

to Green te zijn?"

Ploeg: "Met Committed to Green merken we ook dat banen zeggen 'Wij doen dit al, wij hoeven dat certificaat niet.' Ik wil deze banen adviseren het toch wel te doen, want door het certificaat te halen en te hebben, kun je jezelf een spiegel voorhouden. Dan realiseer je je dat heel veel zaken niet in orde zijn."

Lassche: "Ik hoef dat Committed to Green inderdaad niet, maar ik weet wel zeker dat ik mijn beheerplan goed op orde heb. Ik ben van mening dat niets ten koste mag gaan van de eigenlijke golfbaan."

Gieskens: "Dat hoeft ook niet. Committed to Green verenigt zich goed met een commerciële insteek."

Kind: "Dat is waar, maar vergeet niet dat mensen ons beoordelen op groen. Als we beregenen, krijgen we groen."

